

Nieuwe stappen in Europese marktintegratie

Een eerlijke marktprijs krijg je als vraag en aanbod bij elkaar komen. Maar wat nou als fysieke barrières dit beperken? René Kerkmeester, directeur van de energiebeurs APX, licht de huidige ontwikkelingen van het optimaliseren van de Europese elektriciteitsmarkt toe.

Marktkoppeling

“De Europese lidstaten willen één Europese markt creëren waarbij de elektriciteitsprijs convergeert. In het verleden was de elektriciteitsprijs in Nederland een stuk hoger dan in de ons omringende landen, met name Duitsland. Dat is natuurlijk niet fair. Je wilt een gelijk Europees speelveld. Naast de fysieke koppeling, waar de elektriciteit over en weer wordt getransporteerd, werken de energiebeurzen met elkaar samen om vraag en aanbod bij elkaar te brengen binnen de beschikbare capaciteit tussen die landen. Dat heeft goed gewerkt.”

Optimalisatie

“De afgelopen twee jaar plaatst Duitsland veel gesubsidieerde windenergie op het net wat de elektriciteitsprijs in Duitsland enorm heeft verlaagd. Wij willen heel graag al die goedkope Duitse stroom importeren, maar de grenscapaciteit is niet voldoende. Omdat je niet alles kunt importeren ontstaan prijsverschillen. We kunnen dan meer fysieke grenscapaciteit aanleggen, maar daar gaan jaren overheen en het

vergt enorme investeringen. Een andere optie is het model van de huidige marktkoppeling te optimaliseren.”

ATC vs FB

“Het huidige Available Transmission Capacity-model (ATC) bepaalt per grens, per richting en per uur de beschikbare capaciteit van een grensoverschrijdende transmissielijn. Dit rekenmodel blijkt echter niet optimaal. De netbeheerders ontwikkelden daarom een model waarbij de fysieke werkelijkheid nauwkeuriger wordt meegenomen in de capaciteitsbepaling: het flow-based model. Flow-based marktkoppeling is dus niet het fysiek verhogen van de capaciteit, maar het optimaliseren van het huidige model waardoor de bestaande fysieke capaciteit beter wordt benut.”

Liquide handel

“Door flow-based marktkoppeling komt meer capaciteit beschikbaar voor de handel op de markt tussen de Centraal West Europese (CWE)-landen (Nederland, België, Frankrijk, Duitsland, Luxemburg), zonder dat de

systeemveiligheid vermindert. De markt wordt meer liquide. Nederland is doorgaans een importland. Met flow-based marktkoppeling kan Nederland dus meer goedkope stroom importeren.

Simulaties tonen een neerwaarts effect op de gemiddelde groothandelsprijs voor elektriciteit in Nederland, en een dalend verschil met de gemiddelde elektriciteitsprijs in Duitsland, ten opzichte van de ATC-allocatie.

Grotere prijsschommelingen

“Het flow-based marktmodel volgt de fysieke werkelijkheid. Deze varieert continu, in tegenstelling tot het huidige ATC-model. Met de toenemende prijsconvergentie importeren we ook de grotere prijsvolatiliteit die onze buurlanden kenmerkt. Van dag tot dag en vooral van uur tot uur zullen er grotere schommelingen in de prijs voorkomen. Het flow-based marktmodel is complexer. Meer factoren bepalen de capaciteit. Deze factoren kunnen uiteindelijk invloed hebben op de orderboeken en daarmee samenhangend de uiteindelijke prijsvorming op de day-ahead.”

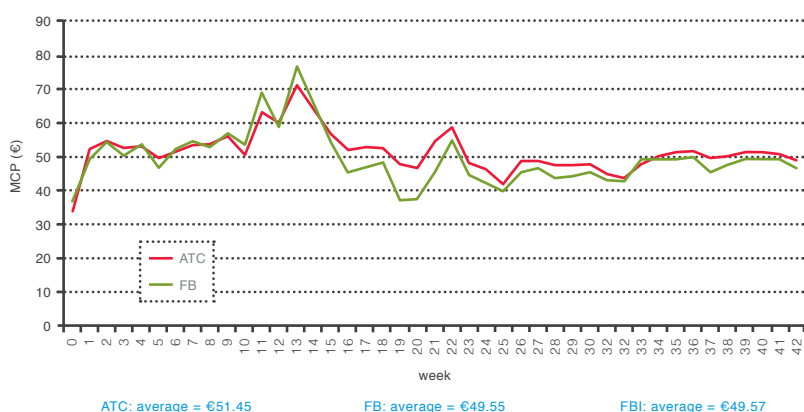
Testfase

“Dit traject loopt al vanaf 2007. Momenteel wordt er proefgedraaid met prototypes van het flow-based marktmodel. We laten het parallel lopen met het ATC-model. Prijsvergelijkingen zijn daardoor al mogelijk. De netbeheerders ontwikkelen zo hun kennis en zorgen voor verdere operationele verbeteringen.”

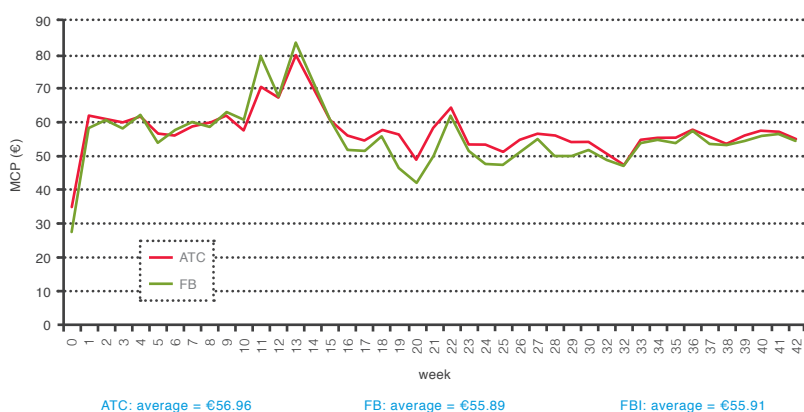
Transparantie en eerlijkheid

“Marktpartijen binnen de CWE-regio staan voornamelijk kritisch tegen de aanstaande flow-based marktkoppeling. Heikel punt is de mate van transparantie van dit model. Ook zijn marktpartijen kritisch over de “eerlijkheid” van dit systeem. De impact op kleine landen (België en Nederland) is anders dan de impact op grote landen (Duitsland en Frankrijk). Samen met ministeries, Nationale toezichthouders, Energiebeurzen, landelijke

Involed flow-based marktkoppeling op de gemiddelde wekelijkse baseload-prijs in Nederland

Involed flow-based marktkoppeling op de gemiddelde wekelijkse peakload-prijs in Nederland

Resultaten van de testperiode 1 januari tot en met 22 oktober 2013. Gemiddeld daalt de APX prijs bij flow-based marktkoppeling met 1.90 €/MWh over alle uren van de dag en met 1.39 €/MWh voor de piekuren in vergelijking tot de huidige ATC-koppeling. Op een gemiddelde prijs van circa € 40-50 is dat een significante daling.

CWE Day Ahead Market Price (jaargemiddelden)

De prijsontwikkeling van gekoppeld Centraal-West Europa (CWE) volgens het ATC systeem. Sinds de CWE-marktkoppeling in 2005 convergeert de marktprijs. Sinds de Energiewende in Duitsland in 2012, waarbij enorme hoeveelheden goedkope duurzaam opgewekte elektriciteit op het net komen, divergeren de prijzen weer sterk.

Standpunt VEMW over flow-based marktmodel

Hans Grünfeld, Algemeen Directeur VEMW: "Het flow-based marktmodel lijkt de welvaart in de gehele regio te optimaliseren. Door het beter benutten van de grenscapaciteit neemt de prijsconvergentie flink toe. Hoe sneller de invoering van dit model, hoe beter. Juni 2014 vind ik vrij laat."

netbeheerders en verenigingen uit de energiesector verenigd in het Market Parties Platform (EnergieNederland voor Nederland) proberen we deze punten op te lossen."

Pilot

"Dit CWE flow-based project is een gedoodverfd pilot-project voor andere regio's. Het is het dichtst bij realisatie en er wordt steeds meer gepredikt dat dit de wijze is waarop heel Europa het moet doen. Ook buiten de CWE-regio is er dan ook veel interesse voor. Centraal-Oost-Europa en Scandinavië kijken nu mee. Volgens de huidige planning kan flow-based marktkoppeling aan het einde van het tweede kwartaal 2014 technisch klaar zijn om ingevoerd te worden. Toezichhouders van de betrokken landen moeten nog wel hun goedkeuring geven."

Rol APX

"APX wil altijd frontrunner zijn. Wij waren een van de eerste handelshuizen met trilaterale marktkoppeling met België en Frankrijk. Ook met deze CWE-flow-based-marktkoppeling lopen we voorop. Wij willen een robuuste, liquide en transparante Europese energiemarkt. Een correcte implementatie van flow-based marktkoppeling, indien die het vertrouwen geniet van marktpartijen, past dan ook in onze strategische doelstellingen. APX is partner in dit project. Wij bewaken hierin de belangen van marktpartijen en vervullen daarnaast een operationele rol."

Einddoel?

"De energiewereld is enorm in ontwikkeling. Flow-based marktkoppeling heeft betrekking op de zogenoemde 'day-ahead'-markt. Daarnaast kennen we nog de intraday-, balancing- en forwardmarkt en voor intraday en balancing is er nog heel veel werk aan de winkel. De intraday markten zijn al deels gekoppeld, en uitbreidingsprojecten zijn gestart. Daarnaast zouden ook balancingmarkten gekoppeld kunnen worden. Naast day-ahead flow-based marktkoppeling staat nog een hele day-ahead marktintegratie op het programma met dertien netbeheerders. Dus flowbased is ook maar weer één project binnen een scala van producten om onze strategische doelstelling van Europese marktintegratie te bereiken."